

TÜRKİYE'DE SLOW FOOD KONUSUNDA YAZILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF GRADUATE THESES WRITTEN ON THE TOPIC OF SLOW FOOD IN TURKEY

ÖZ

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de Slow Food konusunda yazılan lisansüstü tezlerinin bibliyometrik analiz yöntemi ile incelemektir. Çalışmada analiz edilen veriler yök tez merkezi veri tabanından elde edilmiştir. Lisansüstü tezler incelenerek toplamda 70 tez çalışması olduğu belirlenmiştir. Slow Food konusunda yazılan tezler incelendiğinde, konunun en çok turizm ve gastronomi ve mutfak sanatları ana bilim dallarında çalışıldığı gözlemlenmiştir. Bu araştırmanın Slow Food konusu üzerine yazılan lisansüstü tezlerin zaman içindeki gelişimini geçmişten bugüne inceleyerek gelecek çalışmalara rehber olması açısından önem arz ettiği düşünülmektedir. Elde edilen bilgilerin gelecekte yapılacak çalışmalara referans olması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Slow Food, Bibliyometri, Yavaş Hareketi

ABSTRACT

The aim of this research is to examine the postgraduate theses written on Slow Food in Turkey using the bibliometric analysis method. The data analyzed in the study were obtained from the thesis center database. By examining the postgraduate theses, it was determined that there were 70 theses in total. When the theses written on Slow Food were examined, it was observed that the subject was mostly studied in the departments of tourism, gastronomy and culinary arts. It is thought that this research is important in terms of guiding future studies by examining the development of postgraduate theses written on the subject of Slow Food over time, from past to present. It is aimed that the information obtained will be a reference for future studies.

Keywords: Slow Food, Bibliometric, Slow Motion

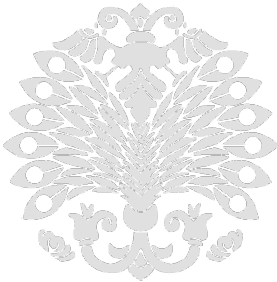
Cansu COŞKUN¹

Kansu GENÇER²

¹Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye
cansucoskun123@gmail.com

(Sorumlu Yazar-Corresponding Author)

²Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Tavşanlı Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Kütahya, Türkiye

Geliş Tarihi/Received 16.05.2024
Kabul Tarihi/Accepted 28.06.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 30.06.2024

Cite this article

Coşkun, C., & Gençer, K. (2024). Bibliometric Analysis of Graduate Theses Written on The Topic of Slow Food in Turkey. *Journal of Silk Road Tourism Research*,4(1),23-34

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

GİRİŞ

Küreselleşme ve teknolojik gelişmeler, hayat düzenini hızlandırarak değiştirdiği bilinmektedir. Reklamlar, enerji içeceklerinin sloganları, fast food zincirleri gibi unsurlar da bu hızı vurgulamaktadır. Hız, küreselleşmenin bir sembolü olarak hayatın bir parçası olduğu düşünülmektedir (Güven, 2011). Küreselleşmenin Amerikan'ın popüler kültürün etkisiyle dünya genelinde farklılıkları ortadan kaldırarak, insanlarda tek tipleşme durumuna neden olduğu bilinmektedir (Demirhan & Taylan, 2017). Modern yaşam ile küreselleşme küresel çeşitliliği en aza indirerek tek bir kültüre yönelimi sağlamaya çalışmaktadır. En aza indirme durumu tepkilere neden olarak Slow Food gibi alternatif akımlar ortaya çıkmıştır (Özgürel & Avcıkurt, 2018).

Slow Food (Yavaş Yemek), lezzetin keşfine önem vererek, yerel mutfakları ve geleneksel yapım yöntemlerini desteklemektedir. Bu hareket, bölgesel yiyeceklerin ve ürünlerin korunmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etmektedir. Slow Food hızlı yemek yeme alışkanlığına karşı çıkararak yerel yemeklerin ve doğal çevrenin korunmasını amaçlayan bir hareket olmaktadır. “Yavaş Yemek” olarak bilinen geleneksel yemekleri ve yeme alışkanlıklarını sürdürmeye teşvik etmektedir. Bu araştırmanın amacı Slow Food konusunda yazılan lisansüstü tezlerdeki eğilimlerin bibliyometrik analiz yöntemiyle belirlenmesidir. Yerel değerlerin korunmasına yönelik yapılan Slow Food konusunda bibliyometrik çalışmada literatürde hangi yönlerden ele alındığının anlaşılmasına fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Geçmişten günümüze yapılan bu çalışmada Slow Food konusunda oluşturulan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı, tez türleri, ana bilim dalları, konu dağılımları, ele alınan destinasyonlar, anahtar kelimelerin dağılımı, kullanılan yöntemlerin dağılımına göre incelenerek tablolar oluşturulmuştur.

Bibliyometri kitap ve makaleler gibi yazılı kaynakların kullanımını ve etkisini sayısal olarak ölçen bir bilim dalıdır. Bibliyometri bilginin nasıl yayıldığını ve etkisini ölçerek, bilim ve eğitimdeki trendleri anlatmaktadır (Hussain & Fatima, 2011). Bibliyometrik analiz, bilim dünyasındaki büyük veri yığınlarını inceleyerek hangi konuların popüler olduğunu ve hangi yeni konuların ortaya çıktığını gösteren bir yöntemdir. Bu teknik sayesinde, bir bilim dalının zaman içinde nasıl geliştiğini ve bu alanda ne tür yeni çalışmalar yapıldığı anlaşılabilir (Donthu vd., 2021).

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Modern yaşamın hızlanması ve dünyanın birbirine daha çok benzemesi, herkesin aynı türde şeyler tüketmesine yol açmaktadır. Bu durum, özellikle Amerikan kültürünün etkisiyle daha belirgin hale geldiği bilinmektedir. Carlo Petrini'nin önderliğindeki bir grup aktivist buna tepki olarak yerel ve geleneksel yemekleri destekleyen Slow Food hareketini başlattığı bilinmektedir (Özgürel & Avcıkurt, 2018). Slow Food hareketi, hızlı yemek kültürüne karşı çıkararak yerel ve geleneksel yiyecekleri korumayı amaçlamaktadır. 1986 yılında İtalya'da başlayan bu hareket, yerel ürünlerin ve yeme alışkanlıklarının kaybolmasına tepki olarak doğduğu bilinmektedir. Yerel ekonomileri ve çiftlikleri destekleyerek, insanların yemeklerin tadını çıkarmasını ve gıda üretiminin çevresel ve kültürel önemini anlamasını teşvik etmektedir (Mayer & Knox, 2006). Slow Food hareketi yemekten keyif alma ve yavaş yaşam felsefesi vurgulayarak modern dünyanın sorunlarını çözerek yeni hareketlerin temelini oluşturmaktadır (Ünal & Zavalı, 2016). Slow Food hareketi, sürdürülebilir gıda üretimini, biyoçeşitliliği korumayı, yerel tohumları ve üreticileri desteklemeyi, ekonomik kalkınmayı teşvik etmeyi ve kültürel mirası koruyarak gelecek nesillere aktarmayı amaçlamaktadır (Yakışıklı, 2022). Slow Food, insanların gıda sisteminin sorunlarını tanımlarına ve bu sorunlara dikkat çekmelerine yardımcı olmak için internet gibi standart bilgi kaynaklarını kullanarak bir fırsat sunmaktadır. Slow Food yaklaşımı insanların adil gıda sistemlerine geçiş yapmasını kolaylaştırabilmektedir. Slow Food, gıda üretimi ve tüketimi konusunda daha bilinçli ve etkili değişiklikler yapmak için insanları güçlendirmektedir (Chrzan, 2004).

Slow Food için ilk adımı atan Carlo Petrini ve arkadaşları, 1986 yılında Roma'daki ilk McDonalds'a tepki olarak, yavaş yemeğin değerini vurgulamak amacıyla Bra'da Arcigola vakfını kurdukları bilinmektedir. Slow Food hareketi, herkesin temiz ve adil bir şekilde üretilmiş gıdaları tüketme hakkını savunmaktadır. Bu hareket gıda üretimi ve tüketiminde yer alan kişiler arasında bağlantılar kurmayı ve geleneksel yiyecekleri korumayı amaçlamaktadır (Heitmann vd., 2011). 2008 yılında İtalya da tarım için; kısa tedarik zincirleri, çiftçi pazarları, biyokonsoloslukla mücadele ve organik tarımın desteklenmesi hedefleri belirlenmektedir. Bu hedefler, Slow Food tarafından desteklenmektedir. Slow Food'un ArciGola adıyla, Carlo Petrini tarafından 1989'da uluslararası bir dernek olduğu bilinmektedir (Simonetti, 2012).

Slow Food, gıda sektöründeki hızlı üretim ve tüketim pratiklerine karşı çıkararak, yerel yemek kültürünü ve biyoçeşitliliği korumayı, aynı zamanda kalitede gıda tüketimini teşvik etmeyi amaçlayan bir tepki olarak doğmuştur. Bu hareket, farklı konularda çalışma yapmakla birlikte, temelde sürdürülebilir ve bilinçli tüketimi desteklemektedir (Çavuş vd., 2019). Yavaş hareketi, küreselleşme sonucu dünyanın her yerinde kültür ve ekonominin homojenleşmesine tepki olarak ortaya çıkmıştır. Bu süreç, özellikle ulusötesi şirketlerin standart hizmet politikalarıyla farklılıkları yok ederek her yeri aynılaştırmaktadır. “McDonaldslaşma” terimi, bu standartlaşmanın ve hızın, aile yaşamından giyime kadar pek çok alanda hızlı değişimlere yol açtığını ve geleneksel alışkanlıklar ile kültürel

değerlerin kaybolmasına neden olduğunu vurgulamak için kullanılmaktadır (Özmen vd., 2016).

Slow Food inancı, yiyeceklerin lezzetli, çevreye saygılı ve herkes için adil olması gerektiğini belirtmektedir. Bu durum taze ve yerel yiyeceklerin tüketilmesini, doğaya zarar vermeyen üretim yöntemlerinin benimsenmesini ve hem tüketicilerin hem de küçük üreticilerin adil bir şekilde faydalanmasını savunmaktadır. Hareketin amacı, bu değerlere sahip gıda topluluklarını destekleyerek sürdürülebilir bir ekonomik gelişme sağlamaktır (Philippon, 2015).

Slow Food Hareketi'nin taşıdığı sembol salyangozdur. 2022'de İtalya'daki 8.Uluslararası Slow Food Kongresi'nde, hareketin yapısı, bireyler ve kuruluşların katılımı için daha açık hale getirilerek bir vakfa dönüştürülmüştür. 33 yıl sonra Carlo Petrini başkanlıktan ayrılarak yerine Edward Mukiibi geçtiği bilinmektedir. 2023'te Slow Food ve "Arıları ve Çiftçileri Kurtarın" girişimi, Avrupa Parlamentosu'nda pestisit kullanımının azaltılması için 1,1 milyon kişinin desteklediği bir kampanyanın sonucu olarak taleplerini sunduğu bilinmektedir (URL-1). Slow Food hareketi, sürekli ve yavaş bir şekilde ilerleyip iz bırakan salyangozu sembol olarak seçmiştir çünkü bu, insanların yaşamlarını yansıtan bir yolculuğu simgelemektedir (Mısır, 2021).

Fotoğraf 1. Leonardg'nin Santorini'deki Bir Restoranı Çevreleyen Slow Food Salyangoz Simgesi (telif hakkı taleplerine dayalı olarak).

Kaynak: [URL-2](#)

2. LİRETATÜR

Slow Food hareketi, dünyanın hızlı temposuna alternatif bir çözüm sunarak, insanların hayatlarını daha bilinçli ve sağlıklı bir şekilde sürdürmelerine olanak tanıyan bir durumdur. Romanya'da bu hareketin gelişimi henüz başlangıç aşamasında olsa da gelecekte daha fazla ilgi ve uygulama alanı bulması beklenmektedir (Paul, 2014). Başka bir çalışmada ise Slow Food hareketinin tüketici kültürüne olan politik etkisini ve bu hareketin gastronomik kökenlerini ve orta sınıf seçmen kitlesine olan etkisini ele almaktadır. İtalya, Slow Food hareketinin lezzet ve sürdürülebilirliğinin politik ve estetik değerlerini birleştirerek, gıda tüketiminin daha bilinçli ve sorumlu bir hale getirmeyi amaçlamaktadır (Sassatelli & Davolio, 2010). Yemek turizmi, bir bölgenin doğal ve kültürel zenginliklerini koruyarak ekonomik büyümeye katkı sağlayabilir. Slow Food hareketi, bu amacı destekleyen bir örnek olmaktadır (Buiatti, 2011). Avrupa, 'yavaşlık' kavramının kimlik, neo-liberalizm ve piyasa odaklı politikalarla ilişkisini ve bu bağlamda gelişmiş kapitalist toplumdaki ideolojik geçişlerini tartışmaktadır. Makale, bu konuları derinlemesine ele alarak, yavaş yemeğin ve yerel değerlerin korunmasının önemini vurgulayarak yerel ve nesli tükenmekte olan yiyecekleri korumayı hedefleyen Slow Food hareketini ve bu hareketin nasıl ortaya çıktığını incelemektedir (Leitch, 2003). Yavaş turizm, insanların acele etmeden, çevreye ve kültüre saygılı bir şekilde seyahat etmelerini teşvik eden bir anlayış olmaktadır. İtalya'daki Slow Food hareketinden esinlenerek, turistlerin ziyaret ettikleri yerleri daha yakından tanımalarını yerel değerleri keşfetmelerini sağlamaktadır (Lowry & Lee, 2016).

Literatür incelendiğinde Slow Food ile ilgili konularda bibliyometrik analiz çalışmasının oldukça az sayıda olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin (Uçuk,2023) yılında yaptığı çalışmada Slow Food konusunda yazılan 1998 ve 2022 yılları arasında 448 yayının bibliyometrik analizini yapmıştır. Benzerlik gösteren çalışmalar ise yavaş şehir hareketini tanımlayan, 2010-2020 arasında lisansüstü tezleri inceleyen (Zengin & Cengiz, 2021), Türkiye’de cittaslow anahtar kelimesiyle yök tez veri tabanında yer alan yavaş şehirlerle ilgili 99 yüksek lisans tezini inceleyen (Pash, 2021) gibi çeşitli konularda bibliyometrik analiz yapılmıştır. Ancak bu literatür taramasında Slow Food hakkında yapılan araştırmalar neticesinde lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz çalışmasının yapılmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sebeple alana katkıda bulunmak için slow food konusuyla ilgili yazılan ve literatürde yer alan tezlerin bibliyometrik analizi yapılmak istenmiştir.

3. YÖNTEM

Bibliyometrinin disiplinlerin gelişimini izlemek ve değerlendirmek için kullanılan bir yöntem olduğu bilinmektedir. Yayınlanan çalışmalardaki alıntılar, anahtar kelimeler, kullanılan yöntemler gibi verileri sıralayarak analiz etmektedir. Bu analizler bir disiplinin entelektüel yapısının bilgi alanının, coğrafi yayılımının, araştırma temalarının anlaşılmasına yardımcı olmaktadır (Koseoglu vd., 2016). Bibliyometri, yayınların analizi için matematiksel ve istatistiksel yöntemler kullanılmaktadır (Al & Coştur, 2007). İnternet ve teknoloji sayesinde, araştırmacılar belirli konularda yapılan çalışmalara daha çabuk ulaşabilmektedir. Bibliyometrik analizin bilimsel yayınların incelenmesi, bilim ve uygulamalı alanlardan bilgi toplama konusunda çok etkili bir yöntem haline geldiği bilinmektedir. Bu yöntem, sosyal bilimler gibi alanlarda sıkça kullanılmaktadır (Koc & Öztürk, 2024).

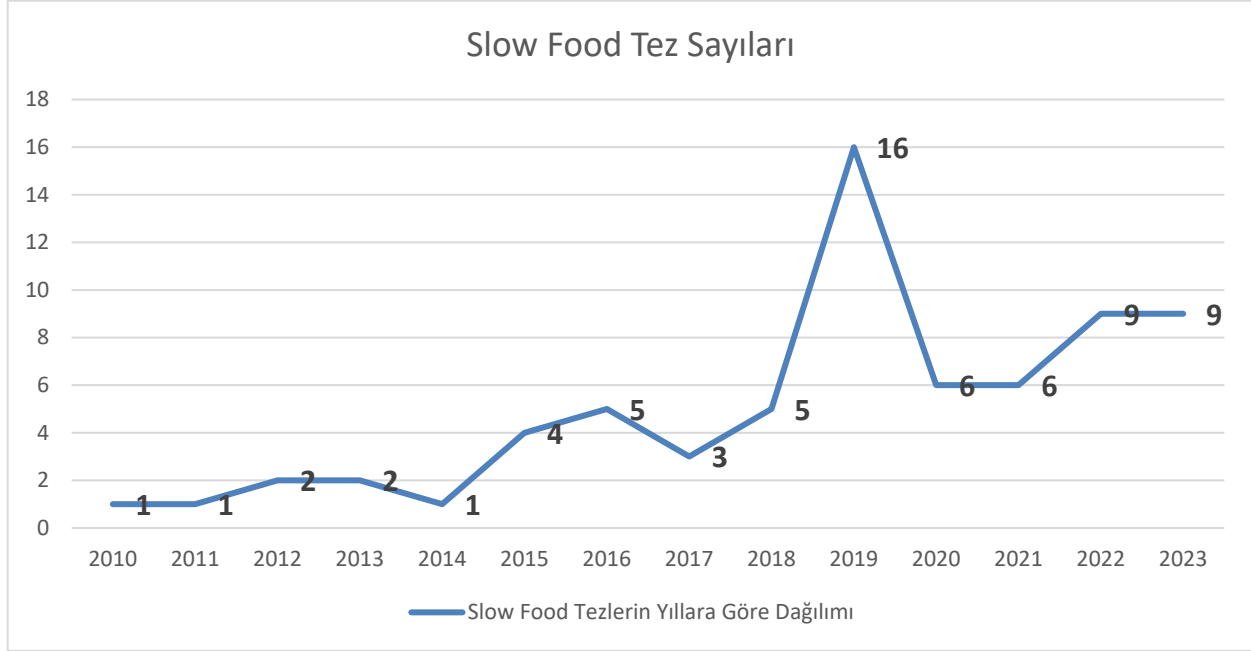
Bibliyometri, bilim insanlarının çalışmalarını değerlendirmek için kullanılan bir yöntemdir (Bornmann & Leydesdorff, 2014). Bibliyometrik yöntemler, bilimsel çalışmaların niceliksel analizini yaparak, bu çalışmaların kalitesi ve etkisi gibi niteliksel özellikler hakkında bilgi sağlamaktadır. Bu yöntemler, genellikle sayısal verilere dayanır ve büyük miktarda yayını, hızlı ve etkili bir şekilde değerlendirmek için kullanılmaktadır. Akran değerlendirmesi daha az sayıda çalışmayı detaylı bir şekilde inceleyebilirken, bibliyometri çok daha geniş bir literatürü kapsayabilmekte olup bireysel araştırmacılardan tüm dünya çapındaki araştırma trendlerine kadar esnekliğe sahip olduğu bilinmektedir. Bilimsel araştırmaların kalitesini ve etkisini ölçmek için geniş kapsamlı ve esnek bir yöntem sunmaktadır (Wallin, 2005). Bu araştırma Slow Food (yavaş yemek) konusunda hangi yönlerden incelendiğinin analiz edilmesi açısından değer taşımaktadır. Bu durumdan dolayı Slow Fooda yönelik lisansüstü tezlerin ilk yazıldığı yıllardan itibaren günümüze kadar olan süreçte ne gibi değişimlerin olduğu ve gelecek yıllarda yapılacak araştırmalara yol gösterici bir çalışma olması açısından sektör paydaşlarına fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında Ulusal Tez Merkezi web sitesinden ulaşılabilen 70 yayın incelenmiştir. 2023 yılına kadar olan tüm tezler analiz edilmiştir. Çeşitli araştırmalar yapılırken “Slow Food”, “yavaş yemek”, “yavaş”, “Slow Food hareketi”, “cittaslow”, “fast food”, “slow food fast” anahtar kelimeler kullanılmıştır. Toplamda 59 yüksek lisans tezi, 11 doktora tezine (doktora tezinin içinde 3 tane sanatta yeterliliğe) ulaşılmıştır. Çalışmaların toplamı 70 kaynak olup yoğunlukla doküman inceleme analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu araştırmalarda tezlerin yıllara göre dağılımı, tür, ana bilim dalı, konular, destinasyonlar, anahtar kelimeler ve yöntemlerden yararlanılarak bibliyometrik çalışma elde edilmek istenmiştir. Çalışmada cevaplanmak istenilen araştırma soruları aşağıda verilmiştir:

- Slow Food ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarının yıllara göre dağılımı nasıldır?
- Slow Food ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarının türleri nelerdir?
- Slow Food ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarının ana bilim dağılımları nelerdir?
- Slow Food ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarının hangi ana konular altında yer almıştır?
- Slow Food ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarında yer alan destinasyonlar nelerdir?
- Slow Food ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarının anahtar kelimelerinin dağılımı nelerdir?
- Slow Food ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarının yöntemleri nelerdir?

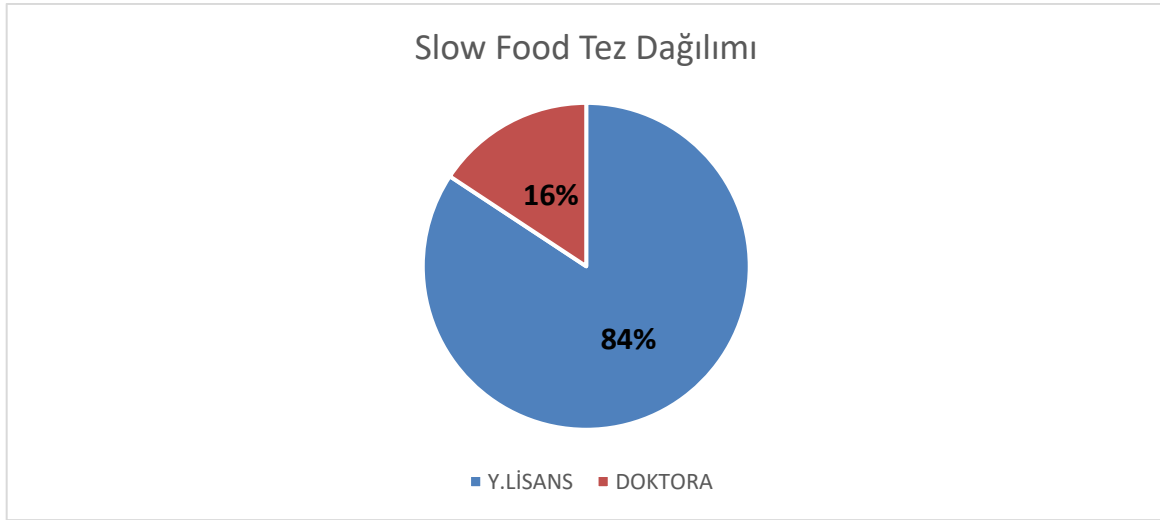
4. BULGULAR

Araştırma kapsamında tüm çalışmaların sonucu tablolar halinde gösterilmiştir. Buna göre Şekil 1. Slow Food Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı, Şekil 2. Tez Türleri, Tablo 1. Tezlerin Ana Bilim Dalları ve Konu Dağılımları, Şekil 3. Tezlerin Konu Edindiği Türkiye'deki Destinasyonlar, Şekil 4. Tezlerin Konu Edindiği Ülke Destinasyonlar, Tablo 2. Lisansüstü Tezlerin Anahtar Kelimelerinin Dağılımı, Şekil 5. Çalışmalarda Kullanılan Yöntemlerin Dağılışı ile birlikte sayısal değerler belirtilmiştir.

Şekil 1. Slow Food Tezlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 1'de Slow Food konusunda tezlerin yıllara göre dağılımı verilmiştir. Şekil incelendiğinde 2010 yılında 1(%1,42) sayıda ilk tez çalışmasının oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Devam eden yıllarda tez çalışmasının artış eğiliminde olduğu görülmekte olup 2019 yılında 16(%22,8) tez çalışmasıyla belirgin bir artış gözlemlenmektedir. 2022 ve 2023 yılında 9(12,8) çalışma sayısının arttığı gözlemlenmektedir.

Şekil 2. Tez Türleri

Şekil 2 incelendiğinde, daha çok çalışmaların yüksek lisans düzeyinde yer aldığı görülmüştür. Yüksek lisans tezlerinin 59(%84) tez çalışmasıyla, doktora tez çalışmasının ise 11(%16) sayısı ile olduğu gözlemlenmektedir.

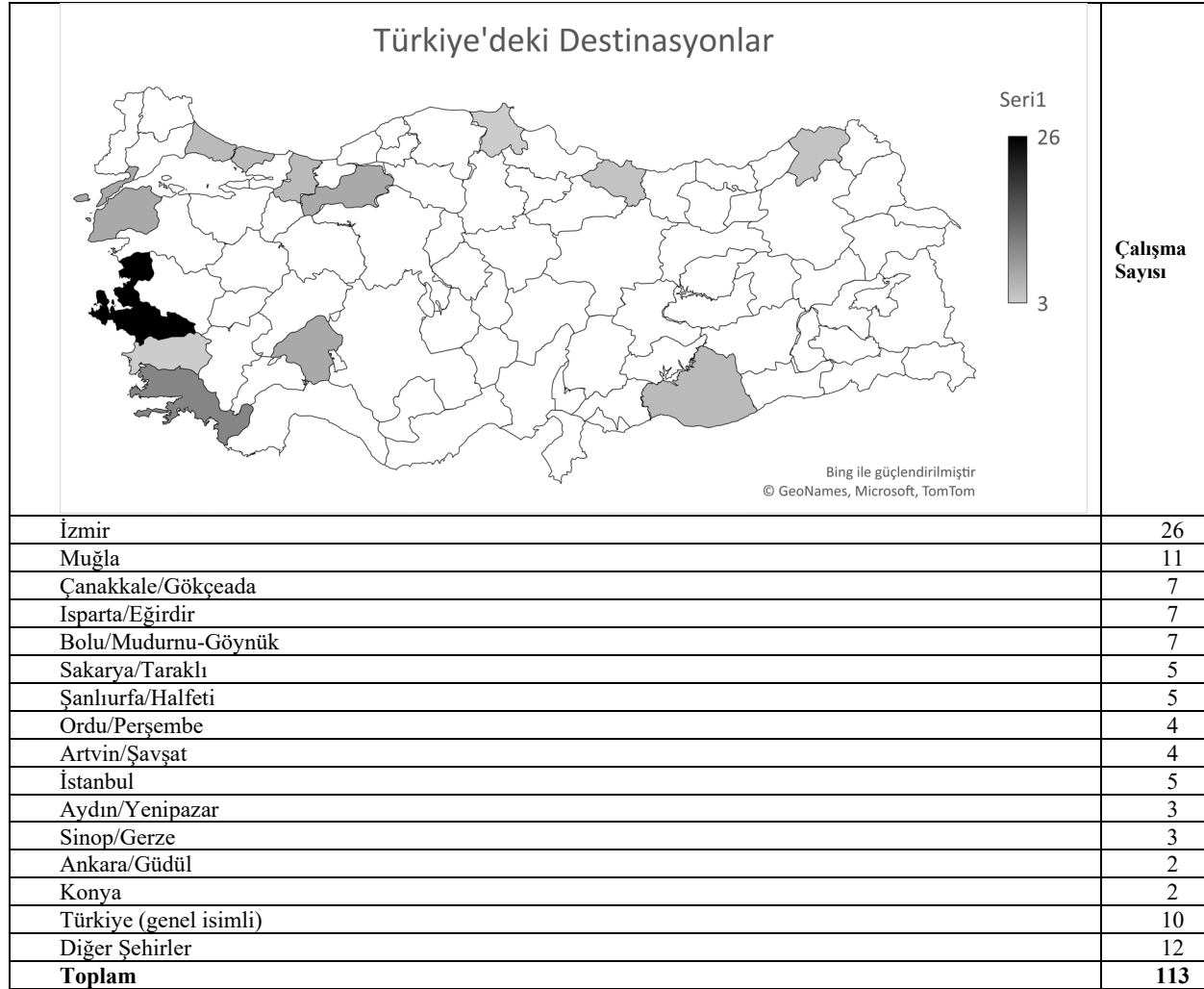
Tablo 1. Tezlerin Ana Bilim Dalları ve Konu Dağılımları

Anabilim Dalı	Konu
Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı (1)	Ziraat (1)
Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı (8)	Turizm (12)
Ekoturizm Rehberliği Ana Bilim Dalı (1)	
Turizm Rehberliği Ana Bilim Dalı (2)	
Turizm Yönetimi Ana Bilim Dalı (1)	
Turizm İşletmeciliği Bilim Dalı (2)	
Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dalı (2)	Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Turizm (4)
Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı (1)	Kamu Yönetimi, Turizm, İşletme (1)
İşletme Bilim Dalı (1)	Gastronomi ve Mutfak Sanatları, İşletme (1)
Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı (1)	Beslenme ve Diyetetik, Halk Sağlığı (1)
Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dalı (1)	Beslenme ve Diyetetik, Turizm, İşletme (1)
Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (1)	Kamu Yönetimi, Sosyoloji (2)
Sosyoloji Ana Bilim Dalı (1)	
Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı (1)	Beslenme ve Diyetetik (1)
Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dalı (1)	Beslenme ve Diyetetik, Sosyoloji, Turizm (1)
Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı (1)	Turizm, İletişim Bilimleri (1)
Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı (1)	Beslenme ve Diyetetik, Turizm (2)
Sağlık Turizmi Ana Bilim Dalı (1)	
Gazetecilik Ana Bilim Dalı (1)	İletişim Bilimleri (2)
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı (1)	
İktisat Ana Bilim Dalı (2)	Ekonomi (2)
Yurtdışı Enstitü (1)	Siyasal Bilimler, Uluslararası İlişkiler (1)
Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dalı (2)	Gastronomi ve Mutfak Sanatları (2)
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı (1)	Kamu Yönetimi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, İşletme (1)
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı (1)	Siyasal Bilimler, Sosyoloji (1)
Çalışma Ekonomisi Ana Bilim Dalı (1)	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri (1)
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı (5)	Turizm, İşletme (6)
İşletme Ana Bilim Dalı (1)	
Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (2)	Kamu Yönetimi (5)
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (3)	
İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Ana Bilim Dalı (1)	Güzel Sanatlar, İç Mimarlık ve Dekorasyon (1)
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı (1)	Kamu Yönetimi, Sosyoloji, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri (1)
Yurtdışı Enstitü (1)	Şehircilik ve Bölge Planlama (2)
Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı (1)	
Mimarlık Ana Bilim Dalı (3)	Mimarlık (3)
Sosyoloji Ana Bilim Dalı (1)	Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Sosyoloji (1)
Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı (1)	Turizm, Şehircilik ve Bölge Planlama (1)
Sahne Tasarımı Ana Sanat Dalı (1)	Güzel Sanatlar (2)
Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı (1)	
Kültürel Miras Yönetimi Ana Bilim Dalı (1)	Coğrafya, Turizm (1)
İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Ana Bilim Dalı (1)	İç Mimarlık ve Dekorasyon (1)
Gayrimenkul Geliştirme Ana Bilim Dalı (1)	Şehircilik ve Bölge Planlama (1)
İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı (1)	Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Sosyoloji, İletişim Bilimleri (1)
İşletme Ana Bilim Dalı (1)	İşletme (1)
Türk Halk Bilimi Ana Bilim Dalı (1)	Halk Bilimi (1)
Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı (1)	Peyzaj Mimarlığı (1)
Kentsel Tasarım Bilim Dalı (1)	Mimarlık, Şehircilik ve Bölge Planlama (1)
Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı (1)	Peyzaj Mimarlığı, Şehircilik ve Bölge Planlama (1)
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı (1)	Eğitim ve Öğretim (1)
Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Ana Bilim Dalı (1)	Kamu Yönetimi, Şehircilik ve Bölge Planlama (1)

Slow Food konusunda yazılan lisansüstü tezlerin ana bilim dalları ve konu dağılımlarının verildiği Tablo 1 incelendiğinde lisansüstü tezlerinin ana bilim dalı olarak toplamda 19 sayısı ile “Turizm İşletmeciliği Ana Bilim

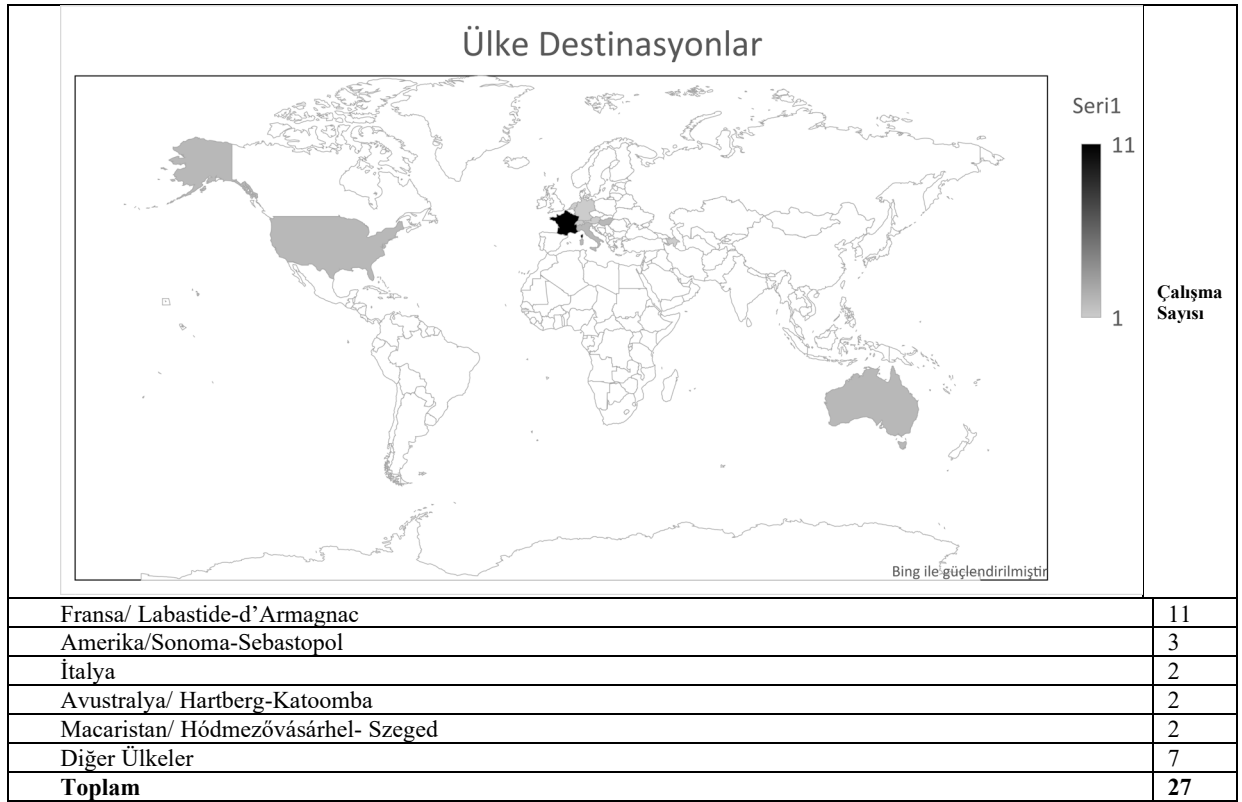
Dalı”nın çalışma yaptığı görülmektedir. “Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dalı”nın ise toplamda 6 çalışma yaptığı görülmektedir.

Slow Food konusunda lisansüstü tezlerin konu dağılımı olarak toplamda 25 konu Turizm, 10 konu Gastronomi ve Mutfak Sanatları olduğu görülmektedir.

Şekil 3. Tezlerin Konu Edindiği Türkiye'deki Destinasyonlar

Slow Food konusunda yazılan lisansüstü tezlerde ele alınan destinasyonların dağılımlarının verildiği Şekil 2'de bulunan “Diğerleri” başlığı toplam bir kere ele alınan destiyonlardan (Mersin/Tarsus, Tokat/Niksar, Kırklareli/Vize, Kocaeli/Kandıra, Erzurum/Uzundere, Antalya/Alanya, Hatay, Nevşehir/Avanos, Kastamonu/Daday, Giresun/Tirebolu, Gaziantep, Erzincan/Kemaliye) oluşmaktadır. İzmir'in 26 çalışma ile en çok ele alınan destinasyon olduğu gözlemlenmektedir. İkinci sırada ise 11 çalışma ile Muğla destinasyonu bulunmaktadır.

Şekil 4. Tezlerin Konu Edindiği Ülke Destinasyonlar

Slow Food konusunda yazılan lisansüstü tezlerde ele alınan destinasyonların dağılımlarının verildiği Şekil 2’de bulunan “Diğerleri” başlığı toplam bir kere ele alınan destiyonlardan (Almanya/Waldkirch, Hollanda/Alphen Chaam, Avusturya/Hartberg, Mendrisio/İsviçre, Rezsél/Polonya, Azerbaycan, Milano) oluşmaktadır. Labastide-d’Armagnac/ Fransa’ nın 11 çalışma ile en çok ele alınan destinasyon olduğu görülmekte olup İtalya, Avustralya ve Macaristan’ın aynı 2 sayı oranlarıyla destinasyonları bulunmaktadır.

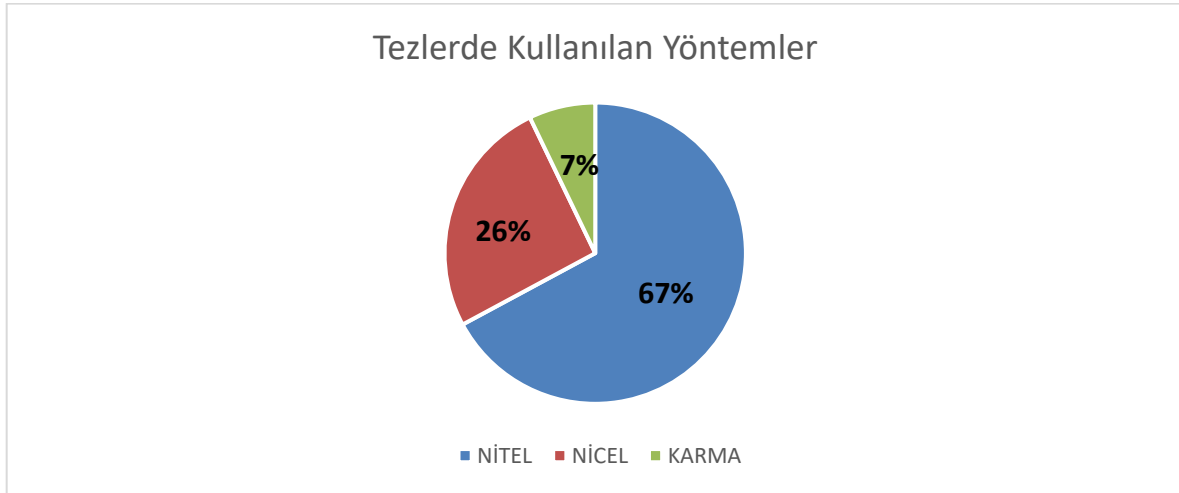
Tablo 2. Lisansüstü Tezlerin Anahtar Kelimelerinin Dağılımı

Anahtar Kelime	Sayı	Anahtar Kelime	Sayı
Cittaslow	49	Yeryüzü Pazarı	2
Sürdürülebilirlik	15	Yaşam Kalitesi	2
Yavaş Hareketi	5	Yavaşlık	2
Sürdürülebilir Turizm	5	Sürdürülebilir Gastronomi	2
Küreselleşme	5	Kentsel Planlama Politikaları	2
Coğrafi İşaret	3	Destinasyon Yönetimi	2
Turizm	3	Kent	2
Slow Food Hareketi	3	Gastronomi Turizmi	2
Kentsel Yaşam Kalitesi	3	Yerel Değerler	2
Yerel Ürünler	3	Gıda Örneklere	2
Yavaş Turizm	3	Gastronomi Sektörü	2
Yöresel Mutfak	3	Fast Food	2
Yemek Turizmi	2	TOPLAM	126

Tablo 2 incelendiğinde Slow Food konusunda yazılan lisansüstü tezlerde anahtar kelimelerin yer aldığı görülmektedir. Toplamda 126 kez kullanılan bu anahtar kelime grubu incelendiğinde ise “Cittaslow” anahtar kelimesi 49 kez kullanılarak ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada ise “Sürdürülebilirlik” kelimesinin 15 kez kullanıldığı görülmektedir. Üçüncü sırada ise “Yavaş Hareketi,” “Sürdürülebilir turizm,” “Küreselleşme” anahtar kelimelerinin

5'er kez kullanıldığı görülmektedir. Diğer anahtar kelimeler 5'in altında olarak kullanıldığı görülmektedir. 2'den daha az sayıda kullanılan anahtar kelimelere bu tabloda yer verilmemiştir.

Şekil 5. Çalışmalarda Kullanılan Yöntemlerin Dağılışı

Şekil 5 incelendiğinde Slow Food konusunda lisansüstü tezlerde kullanılan yöntemlerin dağılımının yer aldığı görülmektedir. Toplamda 70 çalışma bulunan yöntem incelendiğinde nitel yöntem 47(%67) çalışma, nicel yöntem 18(%26) çalışma, karma yöntem de 5(%7) çalışma kullanıldığı görülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmada çevrimiçi taranabilen tezlere ulaşılarak 70 çalışma incelenmiştir. Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımında artış ve azalışlar olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmalarda yoğunlukla doküman inceleme analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Slow Food çalışmalarının en çok 2019 yılında yazıldığı dikkat çekmektedir. Çalışmaların hazırlandığı ana bilim dallarında, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dallarında fazla çalışma yapıldığı görülmüştür. Yüksek lisans ve doktora çalışmalarında anahtar kelimelerinin en çok Cittaslow ve Sürdürülebilirlik olduğu dikkat çekmektedir. Tezlerde ele alınan destinasyonlarda ise İzmir, Labastide-d'Armagnac/Fransa ve Muğla şehirlerinin ön planda olduğu belirlenmiştir. Bu araştırmanın amacı Türkiye'de Slow Food konusunda yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz yöntemi ile incelemektir. Çalışma lisansüstü tezlerde Slow Food konusunun ele alındığı bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyerek, tezlerin yıllara göre dağılımlarını, destinasyonları, anahtar kelimeleri ve kullanılan yöntemleri tablolar halinde sunmaktır. Bu tablolar yerel değerlerin korunmasına katkı sağlayacak literatürdeki eğilimleri ortaya koymuştur.

Slow Food yaklaşımı, gelecekteki oluşabilecek fazla kaynak tüketimini azaltarak sürdürülebilirliği hedefleyip anı yaşamayı teşvik etmektedir. Slow Food, sürdürülebilirlik yaşam tarzlarını desteklemektedir. Gelecekte Slow Food yaklaşımları, ekonomide daha önem kazanacağı ve tüketici davranışları üzerine araştırmaların yararlı olacağını savunmaktadır. Yerel ürünlerin değerlendirilmesi ve pazar payları ile tüketici beklentilerinin araştırılması tavsiye edilmektedir (Enes & Yavuz, 2023). Gastronomi turizmi; gastronomi mirası, yerel ürünlerin kullanılması ve kaliteli gıda sunumu gibi faktörlere dayanır. Slow Food hareketi bu faktörleri destekleyerek, yerel yiyeceklerin ve çeşitliliğin korunmasını sağlar ve böylece gastronomi turizminin sürdürülebilirliğine katkıda bulunmaktadır (Aliyeva & Kurgun, 2020). 2019 yılında bir çalışmada slow food prensiplerini benimseyen bir restoranın marka imajını, güvenilirliğini, müşteri sadakatini olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir (Uslu & Karabulut, 2019). Türk kahvesi, Slow Food hareketinin ilk kahve pişirme tekniği olarak kavrulma, öğütülme, yavaş ateşte pişirilmesiyle slow food hareketine uygun bir içecek kabul edilip Türk kültürünün korunmasına katkı sağlamaktadır. Bu geleneksel içecek iyi, temiz ve adil üretim ilkelerini benimser (Özgen vd., 2019). Bu durumlar 2019 yılında özellikle Türkiye'de Slow Food konusuna ilgiyi arttırmış olabilir.

Slow Food, hızlı gıda üretimi ve tüketimine alternatif olarak ortaya çıkmış bir harekettir. Bu hareket, yerel mutfakları ve çeşitli gıda kaynaklarını korumayı, aynı zamanda insanların daha kaliteli ve sağlıklı gıdalar tüketmelerini teşvik etmeyi hedefler. Sürdürülebilir tarımı ve çevreye duyarlı tüketimi destekleyerek, insanların yedikleri yemeğin kaynağını ve üretim sürecini bilmesini ve bu konuda bilinçli kararlar vermesini amaçlamaktadır. Slow Food aynı zamanda yerel toplulukları güçlendirmeyi, yerel ekonomiye destek vermeyi ve gıda adaletini savunmayı da içermektedir. Gelecekte Slow Food'un ekonomide daha da önem kazanacağı ve tüketici davranışları üzerine araştırmaların yararlı olacağı düşünülmektedir.

Slow Food konusunda yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analiz çalışmasıyla elde edilen bu etkilerden en üst düzeyde yararlanabilmesi için elde ettiğimiz sonuçlara dayanarak öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Slow Food konusunda yıllara göre bir artış ve azalış olduğu gözlemlenmiştir. Bu alanda akademik ve toplumsal ilginin dalgalı bir düzene sahip olduğu bilinmektedir. Buna sebep olan faktörler; dünya gündemi, politik ve ekonomik faktörler, toplumsal bilinç, dış faktörlerin analizi önemli olabilmektedir.
- Yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine kıyasla daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Slow Food akımının ülkemizde daha fazla gelişebilmesi için akademik çalışmaların artırılması önerilebilir.
- Slow Food hareketinin çeşitli destinasyonlarda gelişmesi açısından özellikle belediyelerin ve diğer ilgili kuruluşların tanıtım ve pazarlama faaliyetlerini arttırması önerilebilir. Buna bağlı olarak akademik çalışmalara sağlanabilecek desteklerinde artması beklenebilir.
- Slow Food konusunda tüm paydaşların ortak projelere dahil edilmesi katılımcılığı arttırarak farkındalık yaratılmasına yardımcı olabilir.

Etik Kurul Onayı: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu Madde 90, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı TR Dizin Etik Kurul Kriterleri ve Türkiye'nin taraf olduğu anlaşmalar gereğince insandan anket, mülakat, odak grup çalışması, deney vb. yollarla veri toplanmasını içeren çalışmalarda Etik Kurul Onay Belgesi alınması zorunludur. 2020 yılı öncesinden tamamlanmış çalışmalardan Etik Kurul Onay Belgesi istenmemektedir.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm aşamalarında etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun Journal of Tourism Research'in hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk yazarlara aittir.

Yazar Katkıları: Fikir-K.G.*; Tasarım-C.C.*; Denetleme-K.G.*; Kaynaklar-C.C.*; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi C.C.*; Analiz ve/veya Yorum-K.G., C.C.*; Literatür Taraması-C.C.*; Yazıyı Yazan-K.G., C.C.*; Eleştirel İnceleme-K.G.* Diğer-*

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek olmadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: In accordance with Article 90 of the Turkish Penal Code No. 5237, TR Index Ethics Committee Criteria of the Council of Higher Education and the agreements to which Turkey is a party, it is mandatory to obtain an Ethics Committee Approval Certificate for studies involving data collection from humans through surveys, interviews, focus group studies, experiments, etc. For studies completed before 2020, an Ethics Committee Approval Document is not required.

Ethics Approval: The author(s) confirm that ethical principles have been adhered to throughout the course of this study. In the event that this is not the case, the responsibility lies with the authors and not with the Journal of Tourism Research.

Author Contributions: Concept –K.G.*; Design-C.C.*; Supervision-K.G.*; Resources-C.C.*; Data Collection and/or Processing-C.C.*; Analysis and/or Interpretation-K.G., C.C.*; Literature Search-C.C.*; Writing Manuscript-K.G., C.C.*; Critical Review-K.G.*; Other-*

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

KAYNAKÇA

- Al, U., & Coştur, R. (2007). Türk Psikoloji Dergisi'nin Bibliyometrik Profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(2), 142-163.
- Aliyeva, N., & Kurgun, A. (2020). Slow food hareketinin gastronomi turizminin sürdürülebilirliği ile ilişkisi: Foça Örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 5(2), 234-251.
- Bornmann, L., & Leydesdorff, L. (2014). Scientometrics in a changing research landscape. *Embo Reports*, 15(12), 1228-1232.
- Buiatti, S. (2011). Food and tourism: The role of the "Slow food" association. In Food, agri-culture and tourism: Linking local gastronomy and rural tourism: Interdisciplinary perspectives. *Springer Berlin Heidelberg*, (92-101).
- Chrzan, J. (2004). Slow food: What, why, and to where? *Food, Culture & Society*, 7(2), 117-132.
- Çavuş, Ş., Kaya, B., & Demirtaş, B. (2019). Sürdürülebilir turizm açısından slow food hareketine bakış ve Türkiye uygulamaları. *International Black Sea Coastline Countries Symposium*, 2-5, 364-379.
- Demirhan, Y., & Taylan, Ö. (2017). Amerikanlaşmanın kültürel boyutu: Diyarbakır örneği. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 5(2), 87-105.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of business research*, 133, 285-296.
- Enes, E., & Yavuz, G. (2023). Slow food ve slow fashion: Sürdürülebilir yaşamın yeni trendleri. *Art-e Sanat Dergisi*, 16(31), 538-559.
- Güven, E. (2011). Yavaş güzeldir: Yavaş yemek"ten "yavaş medya"ya hızlı tüketime dair bir çözüm önerisi. *Selçuk İletişim*, 7(1), 113-121.
- Heitmann, S., Robinson, P., & Povey, G. (2011). Slow Food, Slow Cities and Slow Tourism. *Research themes for tourism*, 114-127.
- Hussain, A., & Fatima, N. (2011). A bibliometric analysis of the chinese librarianship. *Chinese Librarianship: An International Electronic Journal* (31), 1-14.
- Koç, F., & Öztürk, G. (2024). Gastronomiyi konu alan ulusal doktora tezlerinin bibliyometrik analizi. *Karadeniz Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 25-50.
- Koseoglu, M. A., Rahimi, R., Okumus, F., & Liu, J. (2016). Bibliometric studies in tourism. *Annals of tourism research*, 61, 180-198.
- Leitch, A. (2003). Slow food and the politics of pork fat: Italian food and European identity. *Ethnos*, 68(4), 437-462.
- Lowry, L. L., & Lee, M. (2016). CittaSlow, slow cities, slow food: Searching for a model for the development of slow tourism. 40
- Mayer, H., & Knox, P. (2006). Slow cities: Sustainable places in a fast world. *Journal of urban affairs*, 28(4), 321-334.
- Mısır, S. (2021). Slow food algısının ölçülmesi ve yerel gıda alımına etkisi: Gökçeada örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Yer: Gaziantep Üniversitesi.
- Özgen, L., Ergun, P., & Kaymaz, E. (2019). A drink befitting the slow food movement: Turkish coffee. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 12(27), 624-636.
- Özgürel, G., & Avcıkurt, C. (2018). Yavaş yemek (Slow food) hareketinin yerli turistler (akademisyenler) tarafından algılanışı (perception of slow food movement by indigenous tourists- 'academicians'). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 6(4), 568-587.
- Özmen, Y., Birsen, H., & Birsen, Ö. (2016). "Yavaş hareketi": Çevreden kültüre hayatın her alanında küreselleşmeye başkaldırı. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1(2), 38-49.
- Paslı, M. M. (2021). Sakin Şehir konulu lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1005-1017.
- Paul, B. D. (2014). From slow food to slow tourism. *Annals of the university of oradea, Economic Science Series*,

- 23(2), 137-144.
- Philippon, D. (2015). How local is slow food? *Rcc Perspectives*, (1), 7-12.
- Sassatelli, R., & Davolio, F. (2010). Consumption, pleasure and politics: Slow food and the politico-aesthetic problematization of food. *Journal of Consumer Culture*, 10(2), 202-232.
- Simonetti, L. (2012). The ideology of Slow Food. *Journal of European Studies*, 42(2), 168-189.
- Uçuk, C. (2023). A bibliometric analysis on slow food with vosviewer. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 10(1), 14-29.
- URL-1: Slow Food, Slow Food, Erişim Tarihi: 10.05.2024, <https://www.slowfood.com/our-history/>
- URL-2: Wikimedia Commons, Slow Food, Erişim Tarihi: 10.05.2024, [File:SlowFoodThera06676.JPG - Wikimedia Commons](#)
- Uslu, A., & Karabulut, A. N. (2019). Slow food konseptine uygun restoranlarda, algılanan hizmet kalitesinin, markaya yönelik imaj, güven ve sadakate etkisi: Köyceğiz ilçesini ziyaret eden yabancı turistler üzerinde bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 2166-2181.
- Ünal, M., & Zavalısız, Y. (2016). Küreselleşme karşıtı bir hareket: Yavaş hareketi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 889-912.
- Wallin, J. A. (2005). Bibliometric methods: Pitfalls and possibilities. *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology*, 97(5), 261-275.
- Yakışıklı, İ. (2022). Slow food- yavaş yemek hareketi ve sürdürülebilir beslenme. Yeni İnsan Yayınevi.
- Zengin, B., & Cengiz, M. (2021). Yavaş şehir (cittaslow) konusundaki lisansüstü çalışmaların bibliyometrik analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 2235-2253.